

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้มีแนวความคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาถึงปัญหาและวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือในการรับรู้รายการ การวัดมูลค่า การตรวจนับ และการเปิดเผยข้อมูล ของธุรกิจแร่ดินขาวและแร่หินปูนในพื้นที่จังหวัดลำปาง ดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎี

1.1 แม่บทการบัญชี(สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2542)

การรับรู้รายการ

การรับรู้รายการ หมายถึง การรวมรายการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงบดุลหรืองบกำไรขาดทุน หากรายการนั้นเป็นไปตามค่านิยมขององค์ประกอบและเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ

การรับรู้ คือ การแสดงรายการในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุนด้วยข้อความและจำนวนเงินพร้อมกับรวมจำนวนเงินนั้นในยอดรวมของงบดุลและงบกำไรขาดทุนดังกล่าว กิจการต้องรับรู้รายการที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการไว้ในงบดุลและงบกำไรขาดทุน การที่กิจการมิได้รับรู้รายการในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุนทั้งที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ ถือเป็นข้อผิดพลาดที่ไม่อาจแก้ไขได้ด้วยการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายเพิ่มเติม

รายการที่เป็นไปตามค่านิยมขององค์ประกอบให้รับรู้เมื่อเข้าเงื่อนไขทุกข้อดังต่อไปนี้

1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการดังกล่าวจะเข้าหรือออกจากกิจการ โดยใช้แนวคิดของความน่าจะเป็นเพื่ออ้างอิงถึงระดับความแน่นอนที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการจะเข้าหรือออกจากกิจการแนวคิดนี้เหมาะที่จะใช้ประเมินความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมที่กิจการดำเนินงานอยู่ การประเมินระดับความไม่แน่นอนของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตทำได้โดยอาศัยหลักฐานที่มีอยู่ในขณะจัดทำงบการเงิน

2. รายการดังกล่าวมีราคาทุนหรือมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ ในบางกรณีราคาทุนหรือมูลค่านั้นได้มาจากการประมาณ การประมาณที่สมเหตุสมผลเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำงบการเงินและไม่ทำให้งบการเงินขาดความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม กิจการไม่ควรรับรู้รายการ

ในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุนหากกิจการไม่สามารถประมาณมูลค่าของรายการนั้นได้อย่างสมเหตุสมผล

การวัดมูลค่า

การวัดมูลค่า คือ การกำหนดจำนวนเงินเพื่อรับรู้องค์ประกอบของงบการเงินในงบดุลและงบกำไรขาดทุน การวัดมูลค่าเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้เกณฑ์ในการวัดค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. ราคาทุนเดิม หมายถึง การบันทึกราคาสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่จ่าย หรือด้วยมูลค่ายุติธรรมของสิ่งที่นำไปแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ ณ เวลาที่ได้มาซึ่งสินทรัพย์นั้น และการบันทึกหนี้สินด้วยจำนวนเงินที่ได้รับจากการก่อภาระผูกพันหรือด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายเพื่อชำระหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ เช่น ภาษีเงินได้ที่จ่ายไป

2. ราคาทุนปัจจุบัน หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยราคาในทุนปัจจุบัน โดยเทียบกับจำนวนเงินสดที่ต้องจ่ายในขณะนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ชนิดเดียวกันหรือสินทรัพย์ที่เท่าเทียมกัน และการแสดงหนี้สินด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่ต้องใช้ชำระภาระผูกพันในขณะนั้นโดยไม่ต้องคิดลด

3. มูลค่าที่จะได้รับ หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่จะได้มาในขณะนั้นหากกิจการจำหน่ายสินทรัพย์โดยเป็นไปตามปกติของการดำเนินงาน และการแสดงหนี้สินด้วยมูลค่าที่จะต้องจ่ายคืนหรือด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายเพื่อชำระหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติโดยไม่ต้องคิดลด

4. มูลค่าปัจจุบัน หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตซึ่งคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์นั้นในการดำเนินงานตามปกติของกิจการ และการแสดงหนี้สินด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจ่ายสุทธิซึ่งคาดว่าจะต้องจ่ายชำระหนี้สินในการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

เกณฑ์การวัดมูลค่าที่กิจการส่วนใหญ่ใช้ในการจัดทำงบการเงินคือ ราคาทุนเดิมโดยใช้ร่วมกับเกณฑ์อื่น ๆ เช่น สินค้าคงเหลือแสดงด้วยราคาทุน หรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า

1.2 มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 เรื่อง สินค้าคงเหลือ (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2550)

วัตถุประสงค์

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสินค้าคงเหลือประเด็นหลักของการบัญชีสำหรับสินค้าคงเหลือ คือ จำนวนต้นทุนที่จะรับรู้เป็นสินทรัพย์และยกยอดไปจนกว่าจะมีการรับรู้รายได้ที่สัมพันธ์กัน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดแนวปฏิบัติในการกำหนดต้นทุนของสินค้าคงเหลือและการรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในภายหลัง รวมทั้งการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ นอกจากนี้มาตรฐานการฉบับนี้ยังให้แนวทางในการคำนวณต้นทุนเพื่อใช้ในการกำหนดต้นทุนของสินค้าคงเหลือด้วย

การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือต้องวัดตามราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า แต่มาตรฐานฉบับนี้ไม่ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดมูลค่าของสินค้าคงเหลือที่ถือไว้โดยผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์จากป่าภายหลังการเก็บเกี่ยว แร่ และผลิตภัณฑ์จากแร่ เนื่องจากสินค้าคงเหลือเหล่านั้นวัดมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับซึ่งเป็นวิธีที่ถือปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรมเหล่านั้นเมื่อกิจการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือดังกล่าวด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าดังกล่าวจะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนในงวดที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่านั้น

คำนิยาม

สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ซึ่ง มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ถือไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติของกิจการ
2. อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย
3. อยู่ในรูปของวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีไว้ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า หรือให้บริการ

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ

หมายถึง ราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายได้ตามปกติของธุรกิจหักด้วยประมาณการต้นทุนในการผลิตสินค้านั้นให้เสร็จ และต้นทุนที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้อายุสินค้านั้นได้

การรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย

เมื่อมีการขายสินค้าคงเหลือออกไป มูลค่าตามบัญชีของสินค้านั้นต้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่มีการรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้อง มูลค่าที่ลดลงของสินค้าคงเหลือเนื่องจากการปรับมูลค่าให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ รวมทั้งผลขาดทุนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าคงเหลือต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่ปรับมูลค่าสินค้าให้ลดลง หรือมีผลขาดทุนเกิดขึ้นจำนวนที่เกิดจากการกลับ

รายการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ให้รับรู้โดยนำไปหักจากมูลค่าของสินค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่มีการกลับรายการดังกล่าว

การเปิดเผยข้อมูล

กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลทุกข้อต่อไปนี้ในงบการเงิน

1. นโยบายการบัญชีที่ใช้ในการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือ และวิธีที่ใช้คำนวณราคาทุน
2. มูลค่าตามบัญชีรวมของสินค้าคงเหลือ และมูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือแต่ละประเภทจำแนกตามความเหมาะสมของแต่ละกิจการ
3. มูลค่าตามบัญชีรวมสินค้าคงเหลือที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย
4. มูลค่าของสินค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีก่อน
5. มูลค่าของสินค้าคงเหลือที่ปรับลดลงและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีก่อน
6. มูลค่าการบันทึกกลับรายการในส่วนที่มีการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือซึ่งกิจการรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี
7. เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้มีการกลับรายการการปรับลดมูลค่าสินค้า
8. มูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือที่ใช้เป็นหลักประกันหนี้สิน

1.3 วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ (บุญเสริม วิมุกตะนันท์และคณะ, 2549)

การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี คือ

1. ระบบบันทึกสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory System) วิธีนี้รายการซื้อขายสินค้าจะบันทึกลดบัญชีสินค้าคงเหลือเพื่อโอนไปยังบัญชีต้นทุน (สินค้า) ขาย (ค่าใช้จ่าย) บัญชีต้นทุนสินค้าขายแสดงการสะสมรายการที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสินค้าทั้งหมดในระหว่างงวด ยอดคงเหลือในบัญชีสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดจะเป็นมูลค่าของสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดนั้น
2. ระบบบันทึกสินค้าคงเหลือแบบสิ้นงวด (Periodic Inventory System) วิธีนี้จะใช้บัญชีซื้อในการบันทึกการขายซื้อสินค้าระหว่างงวด บัญชีสินค้าคงเหลือแสดงถึงสินค้าคงเหลือยกมา ณ วันต้นงวด ซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามรายการที่เกิดขึ้นในระหว่างงวด ในวันสิ้นงวดบัญชีสินค้าคงเหลือจะถูกปรับปรุงให้แสดงตามปริมาณสินค้าที่ตรวจนับได้เมื่อสิ้นงวด โดยการโอนปิดยอดบัญชีสินค้าคงเหลือต้นงวดไปบัญชีสรุปยอดรายได้ค่าใช้จ่ายและแสดงรวมเป็นต้นทุนขาย บันทึกยอดสินค้าคงเหลือปลายงวดซึ่งกำหนดได้จากการตรวจนับและวัดมูลค่า ต้นทุนขายจึงคำนวณได้จากยอดสินค้าคงเหลือต้นงวดบวกยอดซื้อสุทธิและหักด้วยสินค้าคงเหลือปลายงวด

3. ระบบบันทึกสินค้าต่อเนื่องแบบผสม (Modified Perpetual System) กิจการส่วนใหญ่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณสินค้าที่เป็นปัจจุบันเพื่อป้องกันสินค้าขาดมือ และการมีสินค้ามากเกินไปเกินความจำเป็น ดังนั้น การใช้วิธีบันทึกสินค้าแบบผสม คือ เมื่อกิจการซื้อสินค้าบันทึกบัญชีซื้อเมื่อขายสินค้าบันทึกขายได้ค่าขายเท่านั้น ไม่บันทึกต้นทุนขาย โดยเมื่อซื้อหรือขายสินค้าจะบันทึกรายการเพิ่มเติมหรือลดปริมาณสินค้าเข้า ออก และคงเหลือ ไว้ที่บัญชีย่อยหรือบัตรรายละเอียดสินค้าโดยไม่ต้องแสดงมูลค่าสินค้า เป็นเพียงการบันทึกเพื่อให้ทราบปริมาณสินค้าคงเหลือ ณ เวลาต่างๆ

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2549)

การจำแนกต้นทุนตามลักษณะส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดก็จะประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

1. วัตถุดิบ (Materials) นับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยทั่วไป ซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าจะแบ่งเป็น

วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials) หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต และสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งจัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ เช่น ไม้แปรรูปจัดเป็นวัตถุดิบทางตรงของการผลิตเฟอร์นิเจอร์ แร่เหล็กที่ใช้ในอุตสาหกรรมถลุงเหล็ก เป็นต้น

วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Materials) หมายถึง วัตถุดิบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ เช่น ตะปู กาว น้ำมันหล่อลื่น เครื่องจักร วัตถุดิบทางอ้อมอาจจะถูกเรียกว่า “วัสดุโรงงาน” ซึ่งจะถือเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตชนิดหนึ่ง

2. ค่าแรงงาน (Labor) หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า จะแบ่งเป็น

ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) หมายถึง ค่าแรงงานต่างๆ ที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรง รวมทั้งเป็นค่าแรงงานที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าแรงงานทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่งๆ และจัดเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป

ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor) หมายถึง ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมโรงงาน เงินเดือนพนักงานทำความสะอาด

สะดวกเครื่องจักรและโรงงาน ช่างซ่อมบำรุง ตลอดจนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับคนงาน อาทิเช่น สวัสดิการต่างๆ ค่าภาษีที่ออกให้ลูกจ้าง ซึ่งค่าแรงงานทางอ้อมเหล่านี้จะถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead) หมายถึง แหล่งรวบรวมค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางอ้อมอื่นๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร ค่าประกันภัย แต่อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการผลิตในโรงงานเท่านั้น ไม่รวมถึงเงินเดือน ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า ค่าเสื่อมราคา ที่เกิดจากการดำเนินงานในสำนักงาน บางกรณีมีการเรียกค่าใช้จ่ายในการผลิตในชื่ออื่นๆ เช่น ค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory Overhead) โสหุ่ยการผลิต (Manufacturing Burden) ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Costs) เป็นต้น

1.5 ประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ทวิ(6) , 87(3) และ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 89 (ประมวลรัษฎากร, 2550)

มาตรา 65 ทวิ(6) การตีราคาสินค้าคงเหลือ

ราคาสินค้าคงเหลือในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณตามราคาทุนหรือราคาตลาดแล้วแต่อย่างใดจะน้อยกว่า และให้ถือราคานี้เป็นราคาสินค้าคงเหลือยกมาสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ด้วย

การคำนวณราคาทุนตามวรรคก่อนเมื่อได้คำนวณตามหลักเกณฑ์ใดตามวิชาการบัญชี ให้ใช้หลักเกณฑ์นั้นตลอดไป เว้นแต่จะได้อบรมัติจากอธิบดีจึงจะเปลี่ยนหลักเกณฑ์ได้

มาตรา 87(3) รายงานสินค้าและวัตถุดิบ

ให้จัดทำเฉพาะผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ประกอบกิจการขายสินค้า

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 89 ข้อ 9

การลงรายการในรายงานสินค้า และวัตถุดิบตามมาตรา 87(3) แห่งประมวลรัษฎากร ให้ลงรายงานตามปริมาณสินค้าหรือวัตถุดิบที่รับมาหรือจ่ายไปจริง โดยจัดให้มีเอกสารประกอบการลงรายงานเป็นใบสำคัญรับหรือจ่ายสินค้า และให้ลงรายการภายในสามวันทำการนับแต่วันที่รับมาหรือจ่ายไปซึ่งสินค้าหรือวัตถุดิบ โดยแยกออกเป็นแต่ละประเภท ชนิด ขนาด หรือในลักษณะทำนองเดียวกันของสินค้าหรือวัตถุดิบก็ได้

การลงรายการตามวรรคหนึ่ง ให้ลงเป็นแต่ละรายการของการรับมาหรือจ่ายไปซึ่งสินค้าหรือวัตถุดิบ เว้นแต่กรณีที่มีการจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดสินค้าหรือวัตถุดิบที่รับมาหรือจ่ายไปเป็นรายวัน จะลงเป็นยอดรวมของการรับมาหรือจ่ายไปซึ่งสินค้าหรือวัตถุดิบเป็นรายวันก็ได้

รายงานแสดงรายละเอียดสินค้าหรือวัตถุดิบที่รับมาหรือจ่ายไปเป็นรายวันตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีรายการและข้อความอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (ก) วัน เดือน ปี
- (ข) ปริมาณสินค้า และวัตถุดิบที่รับมาหรือจ่ายไป
- (ค) มูลค่ารวมของสินค้าและวัตถุดิบที่รับมาหรือจ่ายไป

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ศักดิ์ชัย บูรณพันธุ์ศรี (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดการด้านสินค้าคงคลังในกิจการอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ชื่น เชียง หลี (สาขา)” พบว่า ห้างฯ มีวิธีการจัดเก็บสินค้าคงคลังเป็นระเบียบสะดวกในการหยิบ หรือเคลื่อนย้ายโดยการเขียนป้ายระบุชนิดสินค้าไว้ที่ภาชนะบรรจุ แต่การจัดทำบันทึกสินค้าคงคลังแต่ละรายการจะลงในบัตรสินค้า (Stock card) และเป็นการบันทึกด้วยมือ จึงมีปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น คือ เสียเวลาในการรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบปริมาณสินค้าคงเหลือ ได้ยาก แนวทางการแก้ปัญหาได้แนะนำให้ห้างฯ ใช้ระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและใช้ระบบควบคุมสินค้าคงคลังแบบอัตโนมัติซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการจัดการสินค้าคงคลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขนิษฐา ชายศักดิ์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาภาษีอากรของผู้ประกอบการธุรกิจผลิตเซรามิก ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตเซรามิกมีปัญหาด้านภาษีมูลค่าเพิ่มในเรื่องการจัดทำรายงานและการยื่นแบบแสดงรายการ คือ ผู้ประกอบการที่ส่งออกมีปัญหาเรื่องการจัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบมักไม่ตรงกับสินค้าที่มีอยู่จริง และไม่สามารถลงรายการได้ภายใน 3 วันทำการ มีผลทำให้การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดความล่าช้า ส่วนผู้ประกอบการที่ขายในประเทศอย่างเดียวมีปัญหาปานกลาง เรื่องการจัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบไม่ตรงกับสินค้าที่มีอยู่จริง และไม่สามารถลงรายการได้ภายใน 3 วันทำการ โดยปัญหาส่วนหนึ่งมาจากมีระบบการจัดการข้อมูลไม่ดี ควรมีระบบคอมพิวเตอร์มาช่วย

ประนอม คำผา (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพปัญหาทางการบัญชีของสถานประกอบการประเภทหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง(2)” ผลการศึกษาพบว่าปัญหาด้านการบัญชี 10 อันดับแรกของกลุ่มตัวอย่างที่พบ ประกอบด้วยลูกหนี้ค้างชำระเป็นเวลานาน บริษัทไม่ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ที่เรียกเก็บเงินไม่ได้ บันทึก

บัญชีสินค้าไม่ครบถ้วนตามรายการรับ-จ่ายสินค้า สินค้าในคลังมีจำนวนมากทำให้เกิดการเสื่อมสภาพล้าสมัย จัดทำบัญชีไม่ครบถ้วน บันทึกรายการในบัญชีแยกประเภทล่าช้า เอกสารประกอบการลงบัญชีไม่สมบูรณ์ มีเอกสารประกอบการลงบัญชีแต่ลืมนำมาลงบัญชี มีค่าใช้จ่ายบางรายการไม่สามารถควบคุมได้ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงกว่าปกติ และมีสินค้าหายจากคลัง ตามลำดับ ส่วนการบันทึกสินค้ามีการบันทึกไม่ตรงกับรายการรับ-จ่ายสินค้าและไม่ตรงกับหลักฐานการเกิดรายการ

ศิริรัตน์ พัวศิริ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจ SME กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิกในจังหวัดลำปาง” พบว่า การแสดงรายการนโยบายบัญชีของสินค้าคงเหลือของ 2 บริษัทจาก 9 บริษัท ได้เปิดเผยข้อมูลในงบการเงินผิดจากมาตรฐานการบัญชีในเรื่องสินค้าคงเหลือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยกล่าวถึงนโยบายบัญชีของสินค้าคงเหลือแต่ไม่ได้จำแนกประเภทของสินค้าคงเหลือและไม่ได้ระบุวิธีคำนวณ และยังมีราคาสินค้าคงเหลือในราคาทุนหรือราคาตลาดแล้วแต่อย่างไรจะต่ำกว่า ซึ่งตามมาตรฐานฉบับที่ 31 เรื่องสินค้าคงเหลือกิจการควรตีราคาสินค้าคงเหลือในราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

สมเดช โรจน์คูรีเสถียร (2549) กล่าวว่า การตีราคาสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดบัญชีกิจการต้องมีการตีราคาสินค้าคงเหลือตามหลักการบัญชีและประมวลรัษฎากรจะมีการตรวจนับสินค้าคงเหลือหากกิจการเลือกใช้วิธีการบันทึกบัญชีแบบสิ้นงวด (Periodic Inventory Method) และหากกิจการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method) กิจการก็จะทราบมูลค่าสินค้าคงเหลือได้จากบัญชีแยกประเภท “บัญชีสินค้า” หรือรายงานสินค้าและวัตถุดิบ ซึ่งไม่ว่าจะเลือกใช้วิธีการบันทึกบัญชีแบบใดก็ตามมูลค่าของสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดบัญชีก็จะเป็นราคาทุนซึ่งปัญหาในการตีราคาสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดนั้น เมื่อกิจการได้มีการตีราคาสินค้าคงเหลือโดยการเปรียบเทียบระหว่างราคาทุนหรือราคาตลาดแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่าในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี หากปรากฏว่าราคาตลาดต่ำกว่าราคาทุนตามหลักการบัญชีจะบันทึกผลแตกต่างเป็นผลขาดทุนเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่มีการรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 31 ดังนั้นมูลค่าที่ลดลง และผลขาดทุนที่เกิดขึ้นจะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการปรับราคาสินค้านั้นแต่ทางประมวลรัษฎากรผลขาดทุนจากการตีราคาสินค้าคงเหลือถือเป็นรายจ่ายต้องห้าม